

Fejlesztő neve:

ESZTERI ZSOLT

Tanóra / modul címe:

A PLASZTIKAI KIFEJEZÉS ÉS FORMAFEJLŐDÉS LOGIKÁJA

1. Az óra tartalma – A tanulási téma bemutatása; A téma és a módszer összekapcsolásának indoklása:

A téma és a módszer összekapcsolása:

A feladat teljes logikai felépítése és annak megértése lehetőséget kínál a szobrászat mélyebb értelmi összefüggéseinek tanulmányozásához. Az individuális alkotómunka elmélyíti a gyakorlat által történő átélés és a személyes tapasztalathoz fakadó ismeretek rögzülését, megélését. A feladat lehetőséget kínál a páros vagy kis csoportos együttműködésre is, így a művészet általi szocializációban, közös alkotómunkában is lehetőséget kínál az ismeretek elsajátítására.

A feladat leírása: körplasztika fogalma, jellemzői. Szalagokból épített körplasztika készítése. Szalagokból épített egyszerű tömbök és ezek kapcsolódásával létrehozható összetettebb plasztika építése, ahol cél a körplasztika típusú mű létrehozása.

A probléma megoldható más plasztikai anyaggal is, például drótváz, hurkapálcikák, botok kötözésével, de természetesen képlékeny vagy faragható anyagokkal is (agyag, gipszöntvény, ytong téglák, kartondobozok stb.).

(Figyelem! A tanóra vázlatát a mellékelt képanyag mappákkal együtt kell értelmezni!)

2. Fejlesztendő kompetenciák:

Személyes kompetenciák	Szociális kompetenciák	Kognitív kompetenciák
kezdeményezőkézség önbizalom lelkiismeretesség alkalmazkodás innováció teljesítménymotiváció pontos önértékelés	a sokszínűség értékelése mások fejlesztése partnerközpontúság mások megértése csapatszellem kommunikáció a változás katalizálása együttműködés befolyásolás	dedukció szimbólumhasználat nézőpontváltás analízis alkalmazás ötletelés értékelés szintetizálás összefoglaló képesség

3. Korcsoport / évfolyam:

Javasolt évfolyam: 6 – 7. évfolyam.

(Megjegyzés: az évfolyamok közötti átjárhatóság biztosításának célja az adott csoport fejlettségi, érzékenységi szintjétől is függ, ezért jelen feladat gyakorlati alkalmazása korábbi, de későbbi életszakaszban is megvalósulhat, az önálló munka teljes vertikuma a feladat bonyolultsága miatt azonban a 6. évfolyamban optimális először.)

4. Előfeltételek / előfeltétel tudás:

A technika és az anyagválasztás függvényében eszközök és anyagok ismerete, gyakorlati jártasság.

5. Eszközigény:

Eszközigény: olló, szike, esetleg papírvágó gép a szalagok készítéséhez.

Anyagigény: A3-as méretű legalább 240 g-os műszaki rajzlapból vágott kb. 1-1.5 cm széles, eltérő hosszúságú szalagok, papírragasztó (javaslom a piros technokol rapidot), bekevert tapétaragasztó papírmáshoz, újságpapír, ecsetek, tempera.

6. Megjegyzések a feladatokhoz:

Javasolt óraszám az ismeretek feldolgozására 4-5 tanóra, melyből 1 óra az új ismeretek feldolgozása és tervezés, a többi munkáltató jellegű, illetve értékelés, reflexiók.

A tanulói tevékenység folyamatos, melyet célszerű 20-25 percenként értékelni az aktivitás függvényében, illetve a típushibákra és a kreatív ötletekre felhívni a figyelmet.

7. Lehetséges megoldások:

R

Az új ismeretek feldolgozása és tervezés

Kifejezések, elsajátítandó fogalmak:

A plasztikai forma változásának logikája a statikus tömbszerűtől a mozgásban lévő virtuális alakzatok irányában történik. A plasztikai formák változásának dinamikáját tehát az anyag tömegviszonylataiban és térviszonylataiban beállt kapcsolatrendszer adja, nem pedig a téma vagy a stiláris választás. A formaváltozásban döntő még az anyag - tér - mozgás - idő kapcsolatrendszer dinamikája.

Ennek változása a következő:

1. **Tömb** – zárt alakzat, amely alig vagy egyáltalán nem mozog – **1. mappa képei**
2. **Modellált tömb** – több alakzat kapcsolódásával létrejövő összetett forma, ahol még nem jelenik meg a teljes áttörés, de „üregek” már igen – **2. mappa képei**
3. **Perforált tömb** – olyan alakzat, amely egy vagy több ponton áttört, és az így létrejövő üreg képezi az ún. negatív alakzatot, formát – **3. mappa képei**
4. **Mozgó tömeg** vagy szobor – az anyag mennyiségének csökkenésével és dinamikus kapcsolatrendjével az alakzat mozgásérzetet kelt – **4. mappa képei**

5. **Váz** – vonalas elemekre épülő térbeli konstrukció, ahol az anyaghatás helyett a téri szerkezet dominanciája adja a vizuális-plasztikai hatást – **5. mappa képei**
6. **Mobil szobor** – külső erőhatásra (levegő, víz stb.) vagy direkt gépi meghajtással ténylegesen mozgó, működő plasztika – **6. mappa képei**
7. **Virtuális tömeg** – a forma csak mozgásban érzékelhető; gyorsan forgó vonalszerű alakzatok vagy síklapok tengely körül megforgatva írnak le ilyen formákat, de örvénylő természetes mozgásoknál is megfigyelhetünk ilyen jelenségeket – **7. mappa képei**

J

Gyakorlati munka:

 1. Az előkészített szalagokból a gyerekek először azonos átmérőjű köröket készítenek.

 2. Ezekből a tér irányoknak megfelelően (nyíl-, horizont- és homlok-sík) összeépítenek egy gömböt, esetleg többet. Itt a cél a pontos technikai megoldás.

Típushiba: a körszalagok nem derékszögben kapcsolódnak, nem felezősíkban vannak egymással, a ragasztás nem elég erős.

Megjegyzés: célszerű részjeggyel értékelni a pontosságot és a gyorsaságot, hiszen ez motivációs elem is, másrészt a későbbi tevékenység alapja.

 3. (Innentől lehetséges a páros munka vagy kiscsoportok alakítása.)

A tanulók építsék össze a papírgömböket, gazdagítsák további szalagokkal ezt a formailag bonyolult alkotást. Az építkezés során a formai összetettség, változatosság az elsődleges cél, valamint hogy a szalagokból sűrű felületek épüljenek. Itt már a kreatív megoldásokat célszerű támogatni a pontosság mellett. Cél az összetett formarend és a plasztikai probléma komplexebb (körplasztika) elvárásának való megfelelés.

R

 4. Az összeépített formákat papírmasszával borítani lehet, így tömörszerű plasztikai alkotások jönnek létre.

Eddig a munkafázisig nem jut el minden tanuló, így a tehetséges növendékek innen egyéni ritmusban haladhatnak tovább, illetve szerteágazóbb kérdésekkel találkozhatnak.

A munkának ezen a szintjén ismét technikai fogásokat, praxist sajátítanak el a tanulók, de természetesen fontos a kreatív és eredeti látásmód folyamatos támogatása.

 5. A plasztika felülete festhető, először egyneműre, majd mintázatokkal, képi elemekkel színezhető, esetleg más anyaggal borítható.

Ezen a szinten a festés szemléletbeli és technikai újdonsága, hogy nem síkban, hanem plasztikai formában és térben kell gondolkodni. A szín és a mintázat gyakorlatilag építő vagy

romboló elemként hat a plasztikai alakzatokra.

A homogén felületekre lehet vetíteni, így egyfelől ötleteket generál, másrészt motivációs szerepe is van a plasztika továbbfejlesztésének.

A plasztikai megoldások felvethetnek bizonyos funkcionális megformálást is, amit érdemes támogatni. Itt jönnek be a kreatív önkifejező-, originális-, szubjektív elemek lehetőségei. További esztétikai kérdésként és lehetőségként merülhet fel a már elkészült alkotás térbe helyezése. Alátámasztás, posztamens alkalmazás, függesztés vagy egyéb megoldások alkalmazása.

8. Szemléltetés:

Szemléltető anyag:

1-7 mappák képei, amit jelöltem a szöveg aktuális részeinél.

Mellékletek:

8. mappa: Diákmunkák – válogatás – szalagplasztika

9. mappa: Vegyes képanyag – műtárgyfelismeréshez

9. Fejlesztő értékelés:

A feladat első szakaszában – a szalagokkal történő építkezésnél – dominál a technikai mivesség, pontosság, arányérzék, térérzék fejlesztése, melyet célszerű értékelni, akár érdemjeggyel is.

Ezt követi a kreatív alkotó fázis, ahol az egyéni ötlet, lelemény, szubjektív megoldások preferenciája a döntő úgy, hogy ez a mesterségbeli pontossághoz adódik, nem pedig kizárja azt.

A harmadik fázisban, amikor a papírvázakat borítják, szintén előkerül a technikai pontosság, a mesterségbeli fogások ismeretének igénye, az anyagismeret szükségzerűsége.

A plasztika felületének színnel való alakítása kapcsán lehet színdinamikai kérdésekkel is foglalkozni, de szabadabb, szubjektív módon is megközelíthető a feladat. Az így egymással szervülő értékelés lehetőségei fejlesztik a művészi látásmód rögzítettebb (anyag és technikai ismeretek), valamint a kreatív és szubjektívebb kifejezés kapcsolódásának módozatait.

10. Felhasználható irodalom:

1. Aradi Nóra: Műfaj a képzőművészetekben, Gondolat Kiadó, Budapest, 1989.
2. Guilford, J. P.: Az alkotóképességek a művészetben – Művészetpszichológia, Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.
3. Barrow, J. D.: A művészi világegyetem, Kulturtrade Kiadó, 1998.
4. Kőnig Frigyes: Orbis Pictus – Művészeti téranalízisek, Enciklopédia Kiadó, 1997.
5. Kepes György: A világ új képe a művészetben és a tudományban, Corvina Kiadó, 1979.
6. Moholy – Nagy László: Festészet – fényképészet – film, Corvina Kiadó, 1978.

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

7. Moholy – Nagy László: Az anyagtól az építészetig, Corvina Kiadó, 1978.
8. Moholy – Nagy László: Látás mozgásban, Múcsarnok – Intermédia 1996.
9. Taylor, I. A.: Az alkotófolyamat természete – Művészetpszichológia, Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV